

## POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński

w sprawie wnioskodawcy E. S. (E. S. )  
o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,  
w dniu 29 maja 2025 r.,  
wniosku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 10 lutego 2025 r., sygn. akt II AKa  
1/25 o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,  
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

**p o s t a n o w i ł :**  
**nie uwzględnić wniosku.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 października 2024 r., sygn. akt II Ko 171/23, Sąd Okręgowy w Przemyślu, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy E. S. kwotę 85.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wynikłą ze stosowania względem niego przez Sąd Okręgowy w Przemyślu w sprawach o sygn. akt II Kp 113/22 i II Kp 137/22 niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania. W przedmiotowej sprawie organem reprezentującym Skarb Państwa jest Prezes Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli zarówno pełnomocnik Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie reprezentujący Skarb Państwa, jak i pełnomocnik

wnioskodawcy. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie pod sygn. II AKa 1/25.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2025 r., sygn. akt II AKa 1/25, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, na podstawie art. 44<sup>2</sup> pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

**Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.**

Wniosek Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności jako konieczne jawi się przytoczenie argumentacji zawartej w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt I KZP 4/23, do której odnosi się również występujący z wnioskiem o przekazanie sprawy Sąd Apelacyjny. Dostrzec należy, że uchwała ta została podjęta z uwagi na pojawiające się zarówno w judykaturze, jak i doktrynie rozbieżności w zakresie dopuszczalności stosowania art. 44<sup>2</sup> k.p.c. w sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie prowadzonych na podstawie Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, jak również w sprawach prowadzonych na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy lutowej. W powołanej uchwale wywiedziono, że sformułowanie „w kwestiach nieuregulowanych”, zawarte w art. 558 k.p.k., pozwala na stosowanie art. 44<sup>2</sup> k.p.c. w sprawach prowadzonych na podstawie Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, a także w sprawach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1693) – w związku z jej art. 8 ust. 3. Na poparcie wskazanego stanowiska Sąd Najwyższy wskazał między innymi, że przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w oparciu o przepis art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy i uznaniowy, z tego względu, że przesłanką do jego zastosowania jest „dobro wymiaru sprawiedliwości”. Przesłanka ta nie posiada definicji ustawowej, a zatem rozstrzygając o przekazaniu sprawy innemu sądowi równorzędnemu organy procesowe dysponują pewnym „luzem decyzyjnym”. Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja objęta dyspozycją art. 44<sup>2</sup> k.p.c. Jest to przepis kategoryczny w swej treści i w układzie procesowym w nim wskazanym

nakazuje podjęcie działań zmierzających do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Powołane więc przepisy normują odmienne sytuacje procesowe, co w konsekwencji wyklucza ich alternatywne stosowanie.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że pozostawienie sprawy do rozpoznania bez zastosowania art. 44<sup>2</sup> k.p.c. wówczas, gdy reprezentantem Skarbu Państwa jest prezes tego samego sądu, przed którym toczy się postępowanie odwoławcze w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie, może faktycznie powodować uzasadnioną obawę co do bezstronności sądu w aspekcie zewnętrznym.

Jednakże w realiach niniejszej sprawy to nie w gestii Sądu Najwyższego pozostaje stosowanie procedury wynikającej z art. 44<sup>2</sup> pkt 2 k.p.c. Zauważyć bowiem należy, że zgodnie z tym przepisem jeżeli stroną postępowania jest Skarb Państwa, a państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, jest sąd przełożony nad sądem właściwym do rozpoznania sprawy – sąd właściwy do rozpoznania sprawy z urzędu przedstawia akta sprawy temu sądowi przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym, mającemu siedzibę poza obszarem właściwości sądu przekazującego. Poza wszelkimi wątpliwościami pozostaje więc okoliczność, że adresatami wskazanego przepisu są właściwy do rozpoznania sprawy sąd pierwszej instancji oraz sąd nad nim przełożony. Jednocześnie podkreślić należy, że wskazany przepis „nie dotyczy kolejnego sądu przełożonego nad tym sądem, który jest sądem przełożonym nad sądem pierwszej instancji” (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2020 r., III CO 4/20; 7 lutego 2024 r., III CO 89/24).

To oznacza, że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie powinien na podstawie art. 44<sup>2</sup> pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. przekazać sprawę innemu sądowi okręgowemu mającemu siedzibę poza obszarem właściwości Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, uznając przedstawienie akt sprawy przez Sąd Okręgowy w Przemyślu wraz z apelacją jako przedstawienie akt sprawy sądowi przełożonemu, o którym mowa w art. 44<sup>2</sup> pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. W kolejnym etapie, wyznaczony w ten sposób sąd okręgowy, powinien przedstawić akta właściwemu sądowi drugiej instancji, celem rozpoznania wniesionych w sprawie apelacji.

Zastosowanie wskazanej procedury w niniejszej sprawie ma charakter obligatoryjny. Zastosowanie zaś art. 37 k.p.k. z podanych wcześniej względów jest niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.

[r.g.]]